

Sygn. akt I PZ 40/10

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący)

SSN Romualda Spyt

SSA Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. J.

przeciwko SPZOZ Wielospecjalistycznemu Szpitalowi Powiatowemu [...]

w związku ze skargą powoda o wznowienie postępowania w sprawie III APa .../08,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 4 lutego 2011 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 21 kwietnia 2010 r.,

I oddala zażalenie,

II przyznaje radcy prawnemu M. B. od Skarbu Państwa (kasy Sądu Okręgowego w G.) kwotę 1.350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług - tytułem nieopłaconych kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 25 lutego 2009 r. Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację powoda M. J. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 19 września

2007 r., oddalającego powództwo o zadośćuczynienie pieniężne w związku z mobbingiem oraz - o odszkodowanie za naruszenie zakazu dyskryminacji w zatrudnieniu, skierowane przeciwko SPZOZ Wielospecjalistycznemu Szpitalowi Powiatowemu [...].

We wniosku o wznowienie postępowania zakończonego opisanym wyżej wyrokiem pełnomocnik M. J. wniósł o wznowienie postępowania w sprawie, uchylenie wyroku oddalającego apelację w sprawie III APa .../08 i ponowne jej rozpoznanie poprzez uwzględnienie apelacji. Wskazał, iż podstawą wznowienia jest art. 401 k.p.c. - z uwagi na brak możliwości działania powoda w procesie z uwagi na chorobę powoda, na którą powołuje się powód obecnie, a także - art. 403 § 3 k.p.c. - z uwagi na wykrycie przez powoda nowych istotnych okoliczności i dowodów w sprawie, które mogły mieć znaczenie w sprawie.

Jednocześnie pełnomocnik powoda podał, że o okolicznościach uzasadniających wznowienie postępowania - skarżący zgodnie ze swoim oświadczeniem na piśmie - dowiedział się około 3 lub 4 miesięcy temu.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2010 r. odrzucił skargę o wznowienie postępowania – uznając, że podnoszone w skardze okoliczności nie mogą uzasadniać wznowienia postępowania. Jakkolwiek skarżący wskazał na przepis normujący instytucję wznowienia postępowania, to jednak jego twierdzenia, powołane na uzasadnienie zgłoszonego żądania nie odpowiadają żadnej z ustawowych podstaw wznowienia postępowania. Zgodnie z utrwaloną wykładnią normy art. 401 § 1 pkt 2 k.p.c., strona zostaje pozbawiona możliwości działania tylko wtedy, gdy doszło do całkowitego pozbawienia jej możliwości obrony swych praw, a więc gdy znalazła się w takiej sytuacji, która uniemożliwia, a nie tylko utrudniła lub ograniczyła popieranie przed sądem dochodzonych roszczeń.

O takim pozbawieniu skarżącego możliwości działania w sprawie niniejszej, w świetle twierdzeń uzasadnienia skargi, nie może być mowy, bowiem ubezpieczony w toku całego postępowania apelacyjnego był reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, który był autorem apelacji oraz brał aktywny udział w postępowaniu przed Sądem II instancji.

Ustawową podstawą wznowienia postępowania wskazaną w art. 403 § 2 k.p.c. jest powołanie się na dowody, co do których w trakcie postępowania

zakończonych prawomocnym wyrokiem strona obiektywnie dysponowała możliwością ich zgłoszenia, jednakże tego nie uczyniła wskutek braku procesowej potrzeby ich powołania, a nie wskutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia, czy błędnej oceny. Okoliczności wskazane przez skarżącego zostały wcześniej powołane przez powoda w zakończonym postępowaniu, zaś okoliczność polegająca na złośliwym łamaniu praw pracowniczych, (w zakresie stażu pracy i godzin ponadwymiarowych) odnoszona jest przez skarżącego do treści umowy o pracę, brak zatem przesłanek do przyjęcia, że została wykryta po uprawomocnieniu się wyroku, a także, iż powód nie miał możliwości skorzystania z niej w tymże postępowaniu.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. odrzucił skargę.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zaskarżył zażaleniem w części dotyczącej zawartego w punkcie I rozstrzygnięcia o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania pełnomocnik z urzędu M. J., zarzucając: - naruszenie art. 401 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego wadliwe zastosowanie, - naruszenie art. 403 § 2 k.p.c., poprzez jego wadliwe zastosowanie - wadliwe ustalenia stanu faktycznego dotyczącego skarżącego, będące podstawą wydanego orzeczenia.

W związku z powyższym wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu. Wniósł także o przyznanie i zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym w związku z niniejszym zażaleniem, w wysokości wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia podniósł, że po pierwsze, powód był pozbawiony możliwości działania w sprawie z uwagi na chorobę, co opisał w skardze i zdaniem skarżącego okoliczność ta spełnia warunki określone w art. 401 k.p.c.; ocena sądu orzekającego jest tu zdaniem skarżącego nieprawidłowa. Po drugie, w sprawie ujawniły się nowe okoliczności, które skarżący chce podnieść we wznowionym postępowaniu, a dotyczą one: dyskryminacji jego osoby, mobbingu, zniszczenia kariery zawodowej; skarżący wskazuje także na nieprawdziwe w jego opinii dokumenty dotyczące sprawy oraz ogólną atmosferę wokół jego sprawy, która

powodowała, że nie miał możliwości podniesienia wszystkich ważnych kwestii w zakończonym postępowaniu przeciwko pozwanemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne.

Badając oparcie skargi na ustawowej podstawie wznowienia sąd ogranicza się do zbadania, czy twierdzenia skargi stanowią taką ustawową podstawę, gdyż jeśli wskazana podstawa została sformułowana w sposób odpowiadający ustawie, ale w rzeczywistości nie występuje, skarga podlega odrzuceniu z mocy art. 410 § 1 k.p.c. Odrzucenie skargi o wznowienie postępowania nie może natomiast nastąpić w przypadku, gdy podstawa ta istnieje, ale jest merytorycznie nieuzasadniona (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19.03.2010 r. w sprawie II PZ 5/10 - LEX nr 583798).

Podobnie w postanowieniu z dnia 26.09.2008 r. w sprawie V CZ 55/08 (LEX nr 590293) Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że podstawy wznowienia postępowania zostały uregulowane przez ustawodawcę w sposób wyczerpujący w art. 401-401¹ oraz art. 403 k.p.c. Sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający powyższym przepisom nie oznacza jednak oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli już z samego jej uzasadnienia wynika, że podnoszona podstawa nie zachodzi. Taka skarga, nie oparta na ustawowej podstawie wznowienia, podlega odrzuceniu.

Podzielając te konstatacje i odnosząc je do niniejszej sprawy Sąd Najwyższy uznał, że zawarte w skardze o wznowienie postępowania twierdzenia strony powodowej, powołane na uzasadnienie zgłoszonego żądania nie odpowiadają żadnej z ustawowych podstaw wznowienia postępowania. Wykładnia normy art. 401 § 1 pkt 2 k.p.c. prowadzi do konkluzji, że strona zostaje pozbawiona możliwości działania tylko wtedy, gdy doszło do całkowitego pozbawienia jej możliwości obrony swych praw, a więc gdy znalazła się w takiej sytuacji, która uniemożliwiła, a nie tylko utrudniła lub ograniczyła popieranie przed sądem dochodzonych roszczeń. O takim pozbawieniu skarżącego możliwości działania w sprawie niniejszej, w świetle twierdzeń uzasadnienia skargi, nie może być mowy, bowiem ubezpieczony w toku

całego postępowania apelacyjnego był reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu - radcę prawnego M. B. Profesjonalny pełnomocnik z urzędu był autorem apelacji oraz brał aktywny udział w postępowaniu przed Sądem II instancji, uczestnicząc w posiedzeniach wyznaczonych na rozprawę w dniach: 30 stycznia 2009 r. oraz 25 lutego 2009 r.

Stan zdrowia powoda, w tym kontekście, nie uniemożliwiał mu sprawnego i aktywnego uczestniczenia w postępowaniu sądowym, zgłaszania wniosków dowodowych i podejmowania istotnych decyzji procesowych. Stan zdrowia powoda był znany sądom rozstrzygającym jego sprawę i był brany pod uwagę przy prowadzeniu postępowania sądowego oraz przy wyrokowaniu. Wskazany więc w pierwszym zarzucie zażalenia stan zdrowia powoda nie mógł więc stanowić podstawy wznowienia postępowania.

Ponadto, należy zwrócić uwagę, że żądanie wznowienia postępowania, oparte na podstawie art. 403 § 2 k.p.c., jest dopuszczalne wtedy, gdy po zakończeniu postępowania, którego dotyczy skarga, ujawniły się okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Ustawową podstawą wznowienia postępowania wskazaną w art. 403 § 2 k.p.c. jest powołanie się na dowody, co do których w trakcie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem strona obiektywnie dysponowała możliwością ich zgłoszenia, jednakże tego nie uczyniła wskutek braku procesowej potrzeby ich powołania, a nie wskutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia, czy błędnej oceny.

Podstawą wznowienia postępowania nie mogą być okoliczności i dowody wchodzące w zakres materiału procesowego prawomocnie zakończonego postępowania, a nie dostrzeżone przez stronę, bowiem wykrycie, o którym mowa w powołanym art. 403 § 2 k.p.c. odnosi się do okoliczności i dowodów w poprzednim postępowaniu w ogóle nie ujawnionych i wówczas nieujawnialnych, bo nieznanymi stronie i dla niej niedostępnymi, zaś fakty "ujawnialne" czyli te, które strona powinna znać, tj. miała możliwość dostępu do nich, nie są objęte hipotezą art. 403 § 2 k.p.c. Ocena dostępności faktów powinna mieć charakter obiektywny i uwzględniać całokształt okoliczności danej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24.06.2009 r. w sprawie I CZ 32/09 - LEX nr 584194).

W ocenie Sądu Najwyższego w sposób prawidłowy Sąd Apelacyjny przyjął, że możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. jest uzależniona od zaistnienia łącznie trzech przesłanek: wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane, możliwości ich wpływu na wynik sprawy, niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu. Tymczasem, okoliczności oznaczone przez skarżącego, jako: dyskryminowanie i mobbingowanie ze względu na: wiek - opinie dr T., dyrektora W.; sposób ubierania się w opiniach personelu, częste pomawianie przez personel Szpitala Rejonowego, podawanie nieprawdziwych, zmyślonych, obraźliwych oraz pomawiających treści i opinii na szkodę powoda, zostały powołane przez powoda w postępowaniu zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego. Okoliczność polegająca na złośliwym łamaniu praw pracowniczych, (w zakresie stażu pracy i godzin nadwymiarowych) znana była powodowi w poprzednim postępowaniu i wtedy mogła być zgłaszana, brak zatem przesłanek do przyjęcia, że została wykryta po uprawomocnieniu się wyroku, a także, iż powód nie miał możliwości skorzystania z niej w poprzednim postępowaniu.

W ocenie Sądu Najwyższego - jeżeli z uzasadnienia skargi wynika, że okoliczności w niej wskazane nie wyczerpują ustawowej przesłanki wznowienia postępowania, wymienionej w art. 401, 401¹ i 403 k.p.c., to podnoszona w żądaniu podstawa prawna żądania nie zachodzi. W takim przypadku skarga nie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia i podlega odrzuceniu, stosownie do art. 410 § 1 k.p.c., co prawidłowo uczynił Sąd Apelacyjny.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd Najwyższy oddalił zażalenie stosownie do art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego, na które składają się koszty pełnomocnika z urzędu, Sąd orzekł zgodnie z § 15 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego w urzędzie (Dz.U. nr 163, poz.

1349 ze zm.); ich wysokość ustalił na podstawie § 12 ust. 2 pkt 2 tego rozporządzenia.